

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ БРОВАРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
БРОВАРСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ДИТЯЧИЙ ЕСТЕТИКО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР «КАМЕЛІЯ»

Методичні рекомендації щодо проведення нестандартних занять в студії образотворчого мистецтва «Колорит»

Вороніна Ольга Олександрівна,
керівник студії образотворчого
мистецтва «Колорит»,
керівник гуртка-методист

м. Бровари

2023

Зміст

Вступ

1. Нестандартні заняття в студії образотворчого мистецтва «Колорит»

1.1. Монотипія

1. 2. Прямографія

1. 3. Малювання крапками (пуантель)

1. 4. Малювання нитками (ниткографія)

1. 5. Відбитки

1. 6. Малювання піною

1.7. Чарівний малюнок

1. 8. Бризки

1. 9. Малювання клеєм

1. 10. Відбитки пальців

Висновки

Використані джерела

Додатки

Додаток 1. Створення портрета домашнього улюбленця в техніці «гризайль»

Додаток 2. Майстер-клас. Темперний живопис – технологія написання картин яєчним жовтком

Додаток 3. Написання картин у техніці «по-мокрому»

Додаток 4. Пасхальна феєрія. Виготовлення писанок, крашанок, дряпанок, мальованок

Додаток 5. Бінарне заняття. Світ у моїх долонях

Додаток 6. Майстер-клас. Ліплення тварин з використанням пластиліну і каштанів

Додаток 7. Трафаретне малювання

Метою створення методичних рекомендацій є розвиток таких компетентностей:

пізнавальної – ознайомити із технікою нестандартного малювання, розширювати і поглиблювати знання вихованців студії образотворчого мистецтва «Колорит» щодо особливостей створення малюнків у нестандартних техніках;

практичної – навчити створювати картини в незвичній техніці, виховувати у дітей зацікавлення процесом малювання та створенням власних шедеврів, створювати картини використовуючи чорно-білу палітру кольорів;

творчої – розвинути творчі здібності, просторову уяву та фантазію вихованців, формувати їх естетичні смаки;

комунікативної – формувати ціннісне ставлення до себе та інших; виховання працелюбства, розвинути вміння самостійного пошуку вирішення проблем, навички роботи у групі та мікрогрупі;

соціальної – розвивати у вихованців моральні і духовні якості особистості, здатності до самореалізації та самоорганізації; формувати доброзичливість, толерантність, професійне самовизначення.

Вступ

Діти пізнають навколишній світ та намагаються свої враження передавати за допомогою творчості. Як щодо малювання? Саме воно дарує вихованцям можливість самовиражатися. Як правило, діти малюють олівцями, фломастерами чи фарбами. Але ж існує значно більше способів!

Інколи у дітей не виходить за допомогою звичних технік малювання зобразити те, що хотілося б. Може, їм недостатньо відомих способів самовираження? На заняттях студії образотворчого мистецтва «Колорит» пропоную вихованцям ознайомитися з добіркою незвичайних технік малювання, які розвиватимуть у дітей креативне мислення та подарують їм естетичне задоволення!

Розвиток творчих здібностей вихованців засобами образотворчого мистецтва – це спосіб активного пізнання життя, уміння бачити прекрасне в існуючій дійсності, намагання жити і творити за законами краси. Це і спосіб самовираження і самоствердження.

На унікальні виховні можливості мистецтва вказує художник і педагог Б.М. Неменський: «Ніщо, крім мистецтва, не здатне відтворити чуттєвий досвід багатьох поколінь. Мистецтво формує душу, збагачує людський особистий досвід велетенським досвідом людства».

Використовуючи різні техніки малювання на заняттях студії образотворчого мистецтва «Колорит», діти наповнюються новими знаннями та вміннями, створюють власні напрацювання завдяки новим навичкам.

Головна мета – розвивати найважливіше для художньої творчості: мистецькі здібності вихованців, уміння бачити життя очима художника; формувати спостережливість, увагу до навколишньої дійсності; освоювати художні матеріали і техніки, використовуючи неординарні засоби і методи образотворчого мистецтва, розвивати талант кожного вихованця.

Основними завданнями на заняттях студії образотворчого мистецтва «Колорит» є:

- розвиток художніх і загальних здібностей;

- засвоєння основних понять про правила, закони й принципи композиції;
- набуття початкового досвіду створення художніх образів у процесі власної творчості;
- практичне опанування різними техніками малювання;
- збагачення емоційно-чуттєвої сфери;
- заохочення до участі в естетико-екологічних заходах, конкурсах, фестивалях.

Формування творчої особистості – одне з важливих завдань педагогічної теорії і практики на нинішньому етапі. Сучасні діти шукають шляхи самовираження, прагнуть до визнання, чітко бачать мету свого життя, хочуть досягати успіху. Ефективним чинником становлення дитини, як творчої особистості, виступає образотворче мистецтво, яке впливає на цілий ряд виховних аспектів.

Основою діяльності в роботі студії образотворчого мистецтва «Колорит» є впровадження інноваційних методів навчання у освітній процес. Це дає можливість ефективного і результативного виконання програми, активізації процесу розвитку творчих здібностей вихованців, застосування набутих знань для розв'язування творчих завдань.

На заняттях студії образотворчого мистецтва «Колорит» на початковому етапі широко використовують методи формування пізнавальних інтересів вихованців, які викликають позитивні дії та настрій. А саме: метод створення ситуації новизни навчального матеріалу; метод опори на життєвий досвід дітей (використання життєвого досвіду вихованців при засвоєнні нового матеріалу); метод створення відчуття успіху в навчанні (створюється можливість досягти значних результатів у діяльності). При цьому застосовують метод пояснювально-ілюстративного навчання – це показ моделей, зразків, етапів виконання роботи, технологічних карт, шаблонів та іншої наочності, яка допомагає у засвоєнні нового матеріалу та дозволяє перейти до практичної частини заняття.

Практичні методи навчання переважають у роботі студії. Вихованці працюють за готовими зразками, виконують вправи, навчальні завдання. Впроваджується заохочення до самостійної роботи, творчих завдань, проєктної

діяльності. В основу занять покладено принцип навчання у співпраці, цим самим надаючи гуртківцям можливість досягнути високого рівня взаєморозуміння та спілкування, а також розвивати здібності працювати і навчатися самостійно. Організую роботу дітей в малих групах, що дає можливість ширше обмінюватись знаннями, вміннями, ідеями.

На заняттях студії образотворчого мистецтва «Колорит» вивчаємо різні техніки образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, як традиційного так і сучасного, а саме: малювання харчовою плівкою, мильний живопис, малювання крапками, бризками, чарівні кульки, плямографія, ниткографія тощо.

Складніші техніки показую у формі майстер – класів, демонстрації відеоматеріалу, презентацій з використанням інтерактивної дошки. Для вихованців процес засвоєння матеріалу перетворюється в захоплююче дійство, розширюються межі пізнання, збільшується зацікавленість предметом вивчення.

У освітньому процесі студії образотворчого мистецтва «Колорит» використовую різні форми проведення занять, щоб було цікаво, доступно, результативно. Обов'язково групові, індивідуальні та практичні заняття, заняття-бесіди, заняття-екскурсії, заняття-демонстрації, розповіді-діалог тощо.

Упродовж процесу навчання проводжу адаптацію матеріалу і навчальних прийомів для того, щоб врахувати індивідуальні запити, інтереси та особливості дітей.

1. Нестандартні заняття в студії образотворчого мистецтва «Колорит»

1.1. Монотипія

Монотипія – це відбиток фарби на папері. Існує кілька варіантів цієї техніки малювання:

Перший: на аркуш наносяться плями фарби (змішаної з водою чи ні), а зверху прикладають чистий папір, притискають його і розгладжують.

Другий: дитина малює будь-що на склі чи на целофановій плівці, після чого прикладає малюнок до паперу, обережно розправляє його і відділяє.

Третій: вихованець бере один аркуш, малює будь-що на одній його половині, після чого складає папір навпіл таким чином, щоби фарба дзеркально відбилася на іншій частині паперу.

1. 2. Плямографія

Дитина має поставити кілька великих різнокольорових плям на аркуші (акрилові фарби і вода), після чого нахилиє аркуш у різні боки, щоби фарба розтілася й утворила будь-яке зображення. Далі потрібно взяти пензлик, фарби та доповнити малюнок задуманими елементами.

1. 3. Малювання крапками (пуантель)

Для роботи у цій техніці малювання вихованцям знадобляться косметичні ватні палички, олівець та фарби (краще, якщо це буде гуаш).

Спершу потрібно олівцем окреслити на папері контури майбутнього малюнку, а потім за допомогою ватних паличок нанести на лінії крапками фарбу. Педагог може допомогти дітям намалювати ескіз. Готову роботу можна прикрасити клеєм із блискітками.

1.4. Малювання нитками (ниткографія)

Що знадобиться для створення такого малюнку? Нитки, папір та гуаш. Діти можуть скористатися двома варіантами малювання нитками:

Перший спосіб: спершу потрібно кілька ниток занурити у різнокольорові фарби, потім скрутити їх в одне чи кілька кілець, і покласти їх на білий аркуш. Далі накриваємо аркуш іншим аркушем так, щоби хвостики кожної нитки

виходили за його межі. Потім по чергово витягуємо нитки, притримуючи верхній аркуш рукою. Відкриваємо аркуш. Готово!

Другий спосіб: спочатку складаємо альбомний аркуш навпіл, потім на одній його частині довільно розміщуємо нитку, попередньо занурену у фарбу. Прикриваємо нитку білою частиною нашого аркушу і притискаємо згорнутий аркуш рукою. Відкриваємо і намагаємося в утворених лініях розгледіти малюнок.

1. 5. Відбитки

Спершу діти вирізають із поролону різні фігурки. Далі вмочують їх у фарбу та залишають відбитки на папері (спершу хаотично, а потім малюють орнамент). Так дитина може намалювати пейзажі, букети квітів, гілки бузку чи, наприклад, тварин. Відбитки можна ставити не лише поролоном, а й овочами чи фруктами.

1. 6. Малювання піною

Для роботи у цій техніці вихованцям знадобиться вода, соломинка для коктейлів, шампунь та фарба. У склянку наливаємо воду, додаємо туди трішки фарби та невелику кількість шампуню. Потім опускаємо у рідину соломинку та дуємо в неї доти, доки бульбашки не піднімуться вище склянки. Далі беремо аркуш і прикладаємо його до піни. Утворені візерунки можна залишити такими, як є, а можна домалювати деталі.

1. 7. Чарівний малюнок

Спочатку потрібно олівцем із воску намалювати на папері будь-яку картинку. Потім дитина замальовує всю площину аркуша будь-якою однією (чи кількома) фарбами. Фарба не буде наноситися на жирне зображення з воску, тож малюнок ніби проявлятиметься крізь неї.

1. 8. Бризки

Чи залишились у вас старі зубні щітки? Не поспішайте їх викидати! Вони знадобляться для малювання.

Спершу потрібно вирізати з паперу будь-який силует (дерево, тваринку, місяць тощо) і покласти його на аркуш паперу чи картон. Далі набираємо на кінчик зубної щітки трохи фарби (гуаш), схиляємо її над папером чи картоном та проводимо по щітинках пальцями чи гребінцем. Останній етап – прибираємо силует і бачимо його чіткий слід, який можна доповнити візерунками за допомогою пензлика та фарби.

1. 9. Малювання клеєм

Спершу на аркуші білого паперу дитина олівцем малює контури майбутнього малюнку (важливо, щоби лінії не часто перетиналися). Далі бере клей та обводить контури. Щоби досягти 3D-ефекту, радимо скористатися білим клеєм, або обрати клей зі срібними блискітками.

1. 10. Відбитки пальців

Це дуже проста техніка, з якою впорається кожна дитина! Потрібно тонким шаром пофарбувати пальці у різний колір і залишити на аркуші паперу відбитки. Далі фломастером чи маркером додаємо ті деталі, яких не вистачає для завершеної композиції малюнку.

Висновки

Нестандартні заняття, я вважаю, необхідно використовувати, щоб вдало і доступно передати свої знання вихованцям, навчити їх самостійно набувати знання, розвивати пізнавальні інтереси, здібності, потребу глибокого і творчого оволодіння знаннями, вміння застосовувати їх на практиці, прагнення постійно знайомитися з сучасними досягненнями науки. У творчій діяльності вихованців студії образотворчого мистецтва «Колорит» велике значення надаю формуванню у дітей естетичних смаків, вихованню національно-патріотичних почуттів, любові та поваги до української історії та культури.

Використання сучасних методик на заняттях в студії сприяє розвитку зацікавленості вихованців до творчості, а використання різні форми проведення занять, наприклад: групові, індивідуальні, практичні заняття, заняття-бесіди, заняття-екскурсії, заняття-демонстрації, розповіді-діалог тощо дають можливість розкрити талант кожної дитини.

Малювання нетрадиційним способом у студії образотворчого мистецтва «Колорит» формує в дитини позитивні емоції, вихованці активізують художній потенціал, привчаються до творчості, розвивають в собі самостійність, уявлення, проявляють індивідуальність, позбуваються психологічних меж, страхів (раптом не вийде як потрібно).

Навчаючи дітей помічати красу навколо себе, бачити незвичайне у звичайнісінькому, дивуватися, захоплюватися красою, ми таким чином подаруємо майбутньому людей, спроможних оберігати світ як диво і створювати красу своїм життям. Прекрасна людина, яка створює красу! А дитина, яка ще змалку відчула його красу, увібрала цю красу у свою душу і відтворила свої почуття у малюнку – це справжній талант! Ці малюнки – шедеври!

До вашої уваги представлені деякі незвичайні та нестандартні техніки малювання на заняттях в студії образотворчого мистецтва «Колорит». Насправді це ще не все, їх набагато більше. Моїх вихованців це надихає на створення власного унікального методу. Успіхам дітей радіємо разом!

Використані джерела

1. Галина Сотська, Тетяна Шмельова. Словник мистецьких термінів. - Херсон: Видавництво «Стар», 2016.-52 с.
2. Манько В. Українська народна писанка. – Л.: Монастир Монахів Студитського Уставу. Видавничий відділ «Свічадо», 2001.
3. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва 4(3) кл.— Т.: Навчальна книга — Богдан, 2007.
4. Яришева Н.Ф. Методика ознайомлення дітей з природою. – К.: Вища школа. – 1993, – С. 151 – 152.
5. bibliograph.com.ua/slovarZhivopis/60.htm
6. <http://bizslovo.org/>
7. <https://core.ac.uk/>
8. <http://doshkolenok.kiev.ua/>.
9. <http://ditu.com.ua/garnamama.in.ua/gryzajl-tehnika-malyuvannya-v-zhyvopysu.htm>
10. <https://dnz21sumy.jimdofree.com/>
11. <https://irren.com.ua/>
12. <http://jijour.com/>
13. <https://his.ua/article>
14. <http://kidmade.com.ua/>
15. <https://naurok.com.ua> ›
16. pysankar.org.ua
17. plants-club.ua
18. <http://poradu.pp.ua/>
19. https://rosa.ua/ua/catalog/123655_kraski_tempernye/
20. <https://studfiles.net/preview/6353906/page:2/>
21. ukrbukva.ne
22. <https://uk.wikipedia.org/>

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ БРОВАРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
БРОВАРСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ДИТЯЧИЙ ЕСТЕТИКО – НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР «КАМЕЛІЯ»

ЗАНЯТТЯ

СТВОРЕННЯ ПОРТРЕТА ДОМАШНЬОГО УЛЮБЛЕНЦЯ У ТЕХНІЦІ «ГРИЗАЙЛЬ»

Вороніна Ольга Олександрівна,
керівник студії образотворчого
мистецтва «Колорит»,
керівник гуртка-методист

Тема. Створення портрета домашнього улюбленця у техніці «гризайль».

Метою заняття є розвиток таких компетентностей:

пізнавальної – ознайомлення із технікою створення картин, розширювати і поглиблювати знання вихованців гуртка щодо особливостей створення малюнків у техніці «гризайль»;

практичної – навчити створювати картини в незвичній техніці, виховувати у дітей зацікавлення процесом малювання та створенням власних шедеврів, створювати картини використовуючи чорно-білу палітру кольорів;

творчої – розвиток творчих здібностей, просторової уяви та фантазії вихованців, формування їх естетичних смаків;

комунікативної – формування ціннісного ставлення до себе та інших; виховання працелюбства, розвиток уміння самостійного пошуку вирішення проблем, навички роботи у групі та мікрогрупі;

соціальної - розвиток у вихованців моральних і духовних якостей особистості, здатності до самореалізації та самоорганізації; формування доброзичливості, толерантності, професійного самовизначення.

Обладнання. Зразки робіт митців у даній техніці, папір формату А-4, олівець, акварельні фарби, пензлик №3, №5, №10, стаканчик для води, палітра, паперові серветки.

Перебіг заняття

I. Організаційна частина.

Організація дітей для проведення заняття.

II. Повідомлення теми та мети заняття.

1. Вступна бесіда.

Діти, сьогодні на занятті ви дізнаєтесь про одну з цікавих технік у живописі – це гризайль.

Монохромний живопис, тобто гризайль, являє собою одноколірний малюнок, наприклад, чорно-білий або коричнево-білий. Цей вид живопису був дуже поширений у середні віки в станкового живописі.

Гризайль – це особливий вид живопису. Виконується тональними одноколірними градаціями. Таким чином зручно малювати барельєфи, будь-які архітектурні або скульптурні елементи. У техніці гризайль враховується тільки тон зображуваного предмета, колір при цьому байдужий.

Художня гризайль – це твір, завдання якого – затвердити естетичну цінність монохромного колориту картини.

2. Як з'явилася гризайль.

Слово «гризайль» походить від французького слова Gris – сірий. Найчастіше цей вид живопису трапляється у чорно-білому кольорі. Причина в тому, що спершу гризайль мала імітувати скульптуру, тобто рельєфи на стінах. (ДОДАТОК 1).

Але з часом вона знайшла своє місце і в так званому «станковому» живописі – спочатку в якості допоміжного інструменту для ескізів, потім і в якості самостійного виду живопису. *(Діти, пам'ятаєте, що означає станковий живопис? Правильно. Зазвичай це картини, що створені на мольберті (тобто на станку) художника.)*

Поступово розширилася і палітра – з'явилася фарба під назвою «сепія» – її виготовляли з чорнильного мішка каракатиці, морського моллюска. Таку фарбу використовували при малюванні і пензлем, і пером. Потім з'явилися червоні і сині варіанти.

При виборі кольору художник спирається передусім на задум твору. У чорно-білому варіанті живописці здатні настільки точно взяти тональні відносини і розіграти нюанси, що відчувається і колорит твору, і забарвлення предметів – кожного окремо. (ДОДАТОК 2).

Гризайль дає можливість фантазувати, уявляючи картинку в будь-якій можливій колірній інтерпретації.

Сучасні художники вибирають для гризайлі той колір, який відповідає задуму. Важливим є принцип одноколірного зображення. У гризайлі враховується лише тон предмета, а його колір не має ніякого значення.

Одноколірний живопис є перехідною ланкою між живописом і малюнком. Гризайль, як правило, стає першим навчальним завданням для тих, хто тільки-но починає займатись малюванням.

Найскладнішим для початківців є саме передача тону за допомогою кольору. Колір предмета будь-яка людина, що не має дефектів у зоровому сприйнятті, назве легко. Але що стосується тональності, досить складно визначити, як предмети співвідносяться між собою – що з них темніше або світліше і наскільки.

Якщо вже досить складно, то можна скористатися простою логікою. *Діти, як ви думаєте предмети, які розташовані близько, світліші і контрастніші, ніж ті, що на відстані, що по тону є більш розмитими і однорідними? (Так). Молодці.*

Вирішувати завдання моделювання світла і тіней набагато простіше, якщо використовувати один колір.

3. Етапи створення у техніці гризайль.

А тепер визначимо етапи написання картини у цій техніці.

1. На підготовленому аркуші паперу легенько олівцем наносимо образ нашого домашнього улюбленця. Це, приміром, котик.
2. Далі готуємо фарбу. Беремо чорну і на палітрі розмішуємо, добавляємо води, аби утворити світлішу фарбу.
3. Наноситься легкий шар фарби – буквально кілька штрихів.
4. Малюємо від світлих тонів, поступово наносячи темніші. Способом лесіровки.
5. Зображуємо образ нашого котика. Наносимо найсвітліші тони фарби на форму нашої тваринки.
6. По мірі висихання знаходимо на малюнку тіні.

7. Далі, коли трохи підсохло, наносимо темнішої фарби на ті частини котика, що є більш темними.
8. Після висихання позначаємо місця з півтонами.
9. Далі світлим тоном виділяємо найбільш освітлені місця і бліки.
10. Поступово вимальовуємо деталі. Мордочку тваринки, ворсинки хутра.

Таким чином у нас вималювався чудовий котик. (ДОДАТОК 3).

Складається враження, що це чорно-біле фото. Тому, малюючи у техніці гризайль, можна досягнути навіть такого ілюзійного ефекту.

III. Підсумок заняття.

Отож, вважається, що після кількох таких занять малювання у художників з'явиться почуття послідовності у роботі. Одним словом, гризайль вважається першою сходинкою до сучасного живопису. (ДОДАТОК 4).

Тому, діти, скажіть, що означає слово «гризайль»?

Що ви дізнались нового на занятті?

Які у вас виникли ідеї щодо використання даної техніки?

БІБЛІОГРАФІЯ

1. garnamama.in.ua/gryzajl-tehnika-malyuvannya-v-zhyvopysu.htm
2. <https://naurok.com.ua> ›
3. ukrbukva.ne

ДОДАТОК 1

Гризайль імітує скульптуру

Картини сприймаються як реалістичні об'єкти

ДОДАТОК 2

Натюрморти гризайлю

ДОДАТОК 3

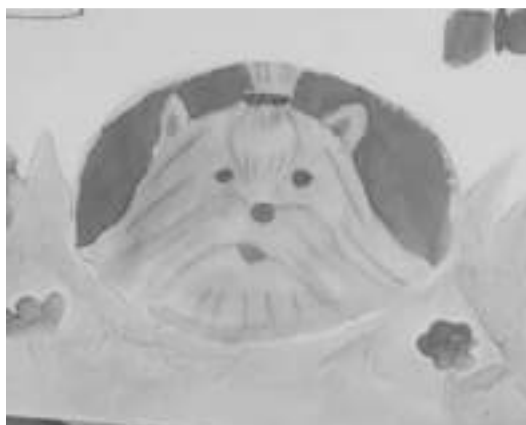
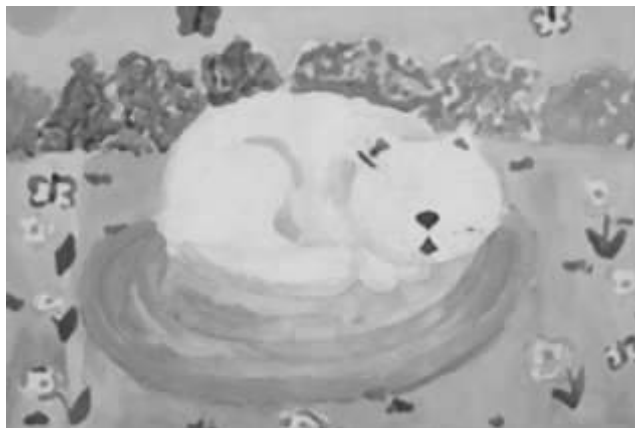
Домашні улюбленці, використовуючи техніку гризайль (art-spb.ru; creative.su, docplayer.net).

ДОДАТОК 4

1. Діти малюють

Деякі з робіт дітей у техніці гризайль

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ БРОВАРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
БРОВАРСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ДИТЯЧИЙ ЕСТЕТИКО – НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР «КАМЕЛІЯ»

МАЙСТЕР-КЛАС

ТЕМПЕРНИЙ ЖИВОПИС – ТЕХНОЛОГІЯ НАПИСАННЯ КАРТИН ЯЄЧНИМ ЖОВТКОМ

Вороніна Ольга Олександрівна,
керівник
студії образотворчого мистецтва
«Колорит»,
керівник гуртка-методист

м. Бровари

Тема. Темперний живопис. Технологія написання картин яєчним жовтком.

Метою заняття є розвиток таких компетентностей:

пізнавальної – ознайомити із технікою створення картин. Розширювати і поглиблювати знання вихованців щодо особливостей створення малюнків темперою;

практичної – створювати картини, використовуючи технологію з яєчним жовтком;

творчої – розвивати творчі здібності, логічне мислення, естетичні смаки, вміння;

соціальної – вдосконалювати естетичне й екологічне виховання.

Обладнання. Зразки робіт митців у даній техніці, папір формату А-4, олівець, акварельні фарби, пензлик №3, №5, №10, стаканчик для води, палітра, паперові серветки, яєчний жовток та оцет.

Перебіг заняття

I. Організаційна частина.

Організація дітей для проведення заняття.

II. Повідомлення теми та мети заняття.

Вступна бесіда.

В образотворчому мистецтві існує багато видів фарб. Що таке темпера? У перекладі з латинської слово temperare означає «з'єднувати, змішувати». Темпера – це одночасно і вид живопису, і фарби, отримані шляхом змішування сухого фарбувального пігменту зі сполучною емульсією.

Темперні фарби – це найдавніший барвник в історії. Ще більше трьох тисяч років тому давньоєгипетські художники розписували нею стіни гробниць і саркофаги. Широко застосовувалися темперні фарби в іконописі. Відомі давньоруські іконописці XIV-XV століть такі Феофан Грек, Андрій Рубльов

писали свої творіння в традиційній техніці темперного живопису. (ДОДАТОК 1).

Лики святих зображувалися на заґрунтованих дощечках, які потім покривалися шаром лаку або оліфи. Починаючи з XV століття в Європі і з XVIII століття в Росії, темперний живопис поступово витісняє олійна живопис. Однак на початку XX століття цей вид живопису знову набуває популярності, її широко використовують як при написанні картин, так і в декоративно-прикладній творчості.

Леонардо да Вінчі, Корреджо, Мікеланджело, Рафаель – все це майстри темперного живопису. *(Діти, в яку епоху творили ці митці? Відродження.)*

Продовження теми. Яєчна темпера.

Такий вид темпері як яєчна широко використовувався середньовічними живописцями епохи Відродження, а також, як вище зазначалось, російськими іконописцями XV-XVI століття. У яєчну темперу додавали як цільне куряче яйце, так і його частини: білок або жовток. Особливу популярність отримала фарба на основі жовтка. Саме його змішували з водою, лаком, олією, воском та іншими компонентами.

Основними складовими розчину речовини в яєчній тампері є курячий жовток, мальовничі і скипидарні лаки. (ДОДАТОК 2). Раніше італійські живописці додавали у яєчну темперу перетерті від верхівки гілок смоковниці або суміш вина з водою, німецькі – пиво, російські іконописці – хлібний квас. У наш час у жовткову темперу іконописці, які працюють у старовинній техніці, як консервант додають яблучний або столовий оцет.

Ш. Практична частина.

А тепер, діти, ви маєте можливість побачити як намалювати твір мистецтва, використовуючи темперу.

Але темперні фарби ми створимо за такою технологією. Будемо використовувати акварель та додаватимемо на палітрі заздалегідь приготовлений розчин жовтка і столова ложка оцту.

Це і надасть фарбам того ефекту, якого досягали митці минулого. З'явиться блиск на картині та поверхня картини стане глянцевою.

Тема картини, на прикладі якої вам покажу дану техніку – це натюрморт. Тож позначаємо лінію столу та предмети горщик і тарілка з вишнями. Смачна тема. Далі промалювавши деталі, беремось за пензлика. Малюємо від світлого до темного, так як і у акварелі. Все просто. Поступово наша картина набуває вже блиску. Домальовуємо. І отримуємо бажаний результат. (ДОДАТОК 3).

Але так як наше заняття проходить надворі, тож вам, діти, пропоную намалювати квітку ірису з натури, використовуючи створену темперу.

Діти, тепер і ви можете повторити дані дії та написати власний шедевр. (Гуртківці починають малювати, дотримуючись побаченої послідовності. Керівник роздає ємкості з сумішшю білка та оцту). (ДОДАТОК 4).

IV. Підсумок заняття.

Діти, скажіть, будь ласка, що нового ви дізнались?

Чим ви сьогодні малювали?

Діти демонструють свої роботи.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. bibliograph.com.ua/slovarZhivopis/60.htm
2. https://rosa.ua/ua/catalog/123655_kraski_tempernye/
3. <https://studfiles.net/preview/6353906/page:2/>

ДОДАТОК 1

Темпера на дерев'яній основі. Ікона Спас із Звенигородського чину
А. Рубльов XIV—XV ст.

ДОДАТОК 2

Приготування

Етапи роботи

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ БРОВАРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
БРОВАРСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ДИТЯЧИЙ ЕСТЕТИКО – НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР «КАМЕЛІЯ»

ЗАНЯТТЯ

НАПИСАННЯ КАРТИН У ТЕХНІЦІ «ПО-МОКРОМУ»

Вороніна Ольга Олександрівна,
керівник студії образотворчого
мистецтва «Колорит»,
керівник гуртка-методист

Тема. Малювання картин у техніці по-мокрому.

Метою заняття є розвиток таких компетентностей:

пізнавальної – ознайомити з правилами і прийомами роботи з аквареллю;

практичної – навчити створювати картини у техніці «по-мокрому», виховувати у дітей зацікавлення процесом малювання фарбами та створенням власних шедеврів;

творчої – розвиток творчих здібностей, просторової уяви та фантазії вихованців, формування їх естетичних смаків;

комунікативної – формування ціннісного ставлення до себе та інших; виховання працелюбства, розвиток уміння самостійного пошуку вирішення проблем, навички роботи у групі та мікрогрупі;

соціальної - розвиток у вихованців моральних і духовних якостей особистості, здатності до самореалізації та самоорганізації; формування доброзичливості, толерантності, професійного самовизначення.

Обладнання. Зразки дитячих робіт, акварель, папір А-4, пензлі №10, №6, №3, палітра, стаканчик для води, олівець.

Перебіг заняття

I. Організаційна частина.

Організація дітей для проведення заняття.

II. Робота над темою заняття.

1. Вступна частина.

Акварель – це унікальний різновид живопису, в якому картини створюються на папері водорозчинними фарбами. Різні техніки малювання аквареллю застосовувалися ще в Стародавньому Єгипті, на Сході і в Європі з часів Середньовіччя.

Сьогодні акварельний живопис дарує нам різноманіття технік та прийомів. Прозорість, плинність і неповторна краса акварелі захоплює, а відносна простота виконання дозволяє творити в цій техніці з раннього віку.

2. Особливості живопису аквареллю.

Техніка малювання аквареллю найбільш ефектна і непередбачувана. Аркуш паперу змочується водою, ступінь вологості регулюється художником в залежності від творчого задуму. Завдяки перетіканню фарб і сполучень утворюються красиві переходи кольору, а живопис стає легким і прозорим. *(Діти, хто вже малював у даній техніці?).*

Таким чином можна створювати картини в один сеанс, не даючи аркушу висохнути в процесі роботи. Такий прийом називається А-ля прима. Часто акварелісти використовують живопис «по-мокрому» в поєднанні з іншими техніками, починаючи на вологому аркуші, а згодом опрацьовуючи деталі вже на злегка вологому аркуші.

3. Перегляд ілюстрацій картин, що виконані у техніці «по мокрому» (з коментарем керівника гуртка). (ДОДАТОК 1).

4. Практична робота. Поетапне виконання картини аквареллю по-мокрому керівником.

Все просто: аркуш паперу (а іноді якась ділянка) змочуємо водою і легкими мазками пензлика промальовуємо потрібні відтінки кольорів. Поки ще не висох перший колір, поряд кладемо наступний і фарби цікаво змішуються. Контролювати процес тим легше чим сухіший папір. Але насправді, за вільною течією води і фарб ніхто не йде, адже художник ставить перед собою завдання зобразити конкретну композиційну схему, і тут, як і всюди слід дотримуватися етапів роботи. (ДОДАТОК 2).

Щось вагоме навряд чи може з'явитися на світ без ескізів, чи хоча б начерків у блокноті і нехай творча атмосфера цього прийому не навіває оманливі думки, що саме собою все зв'яжеться. Воля воді і фарбам надається, але в рамках творчої співпраці з ними.

Спочатку слід просто спробувати доторкнутись до можливостей цієї техніки, і я пропоную виконати декілька простих вправ, щоб відчутти, як поведуть себе фарби на папері що має різний ступінь зволоженості.

Для цього готуємо на палітрі два досить насичених розчини, наприклад, жовтого і синього кольорів. А тепер по аркушу паперу найширшим пензликом, змоченим у воді, проводимо одну під одною чотири горизонтальні смуги. Перша смуга нехай буде «наймокріша», а остання ледь змоченою. Меншим пензликом робимо один під одним легенькі мазки в кожній із змочених смуг і поспостерігаємо як розпливуться вони в залежності від кількості води на папері. Тепер праворуч мазків поставимо вже декілька крапок. І, нарешті, наносимо поруч обидва кольори на кожну із смуг і спостерігаємо за такою взаємодією та проникненням фарби.

III. Практична частина.

Далі, творче завдання, ціль якого – це здобуття перших навичок. Ми створимо пейзаж, в якому основну частину займе небо. Намалюємо красиві вечірні хмаринки та частину степу.

Головне, - це відчути, як поводить себе фарба на вологому папері та іти слід, як і завжди в акварелі, від світлого до темного (спочатку світле і тепле, потім темне і холодне) і спочатку пишемо загальні маси по дійсно мокрому, а дрібні і тонкі деталі – наприкінці по майже сухому паперу. (ДОДАТОК 3).

5. Виконання дітьми картин у запропонованій техніці. (ДОДАТОК 4).

IV. Підсумок заняття.

Перегляд і демонстрування дитячих робіт.

То ж, діти, скажіть, що найбільш вразило вас?

У якій послідовності ви виконували свої картини?

Чим особлива техніка «по-мокрому»?

Які нові навички ви сьогодні набули?

Дякую вам за старання.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. <http://bizslovo.org/>
2. <http://doshkolenok.kiev.ua/>.
3. <http://jijour.com/>

Роботи Анни Шевченко - Художниці

Робота Оболонкової Юлії

ДОДАТОК 2

Діти малюють

ДОДАТОК 3

Етапи роботи

Деякі з робіт гуртківців

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ БРОВАРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
БРОВАРСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ДИТЯЧИЙ ЕСТЕТИКО – НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР «КАМЕЛІЯ»

ЗАНЯТТЯ

ПАСХАЛЬНА ФЕЄРІЯ. ВИГОТОВЛЕННЯ ПИСАНОК, КРАШАНОК, ДРЯПАНОК, МАЛЬОВАНОК

Вороніна Ольга Олександрівна,
керівник студії образотворчого
мистецтва «Колорит»,
керівник гуртка-методист

м. Бровари

Тема. Пасхальна феєрія. Виготовлення писанок, крашанок, дряпанок, мальованок.

Метою заняття є розвиток таких компетентностей:

пізнавальної – ознайомити вихованців із видами писанок;

практичної – навчити виготовляти писанки, крашанки, дряпанки, мальованки;

творчої – розвивати творчі здібності, логічне мислення, естетичні смаки та уміння;

соціальної – виховувати естетичне ставлення до народного мистецтва засобами писанкарства; розвивати зорову пам'ять, фантазію; відроджувати звичаї та обряди нашого народу, примножувати його традиції.

Обладнання. Зразки дитячих робіт, присвячених великоднім святкам, писанки, крашанки, дряпанки, мальованки, звичайні яйця, фарби, писачки, віск.

Перебіг заняття

I. Організаційна частина.

Організація дітей для проведення заняття.

II. Повідомлення теми та мети заняття.

1. Вступна бесіда.

Розписані яйця мають різноманітні назви залежно від місцевої традиції, техніки оздоблення, а саме: писанки (розписані воском, найчастіше чотириколірні), крашанки (одноколірні), мальованки (мальовані пензликом, здебільшого по дереву), крашанки-дряпанки (орнаменти видряпані по фарбованому яйцю гострим предметом), крашанки-галунки (по фарбованому яйцю нанесені одно- та різноколірні крапки).

Писанка дістала свою назву від слова «писати», а писати, це те саме, що «розписувати», «розмальовувати фарбами», «вкривати візерунками». Назва «писанка» означає яскраво розмальоване яйце або яйце, зроблене з дерева чи

глини. Здавна писанки розписували за допомогою писака, який виготовляли власноруч майстри-писанкарі.

У XIX–XX ст. в Україні побутував цілий ряд технік для виготовлення великодніх яєць. У різні часи їх робили з курячих яєць, цукру, шоколаду, дерева, металу, кераміки.

За технікою виготовлення великодні яйця можна поділити на дві великі групи: виготовлені без використання воску та виготовлені за допомогою воскової техніки (власне писанки). Раніше для фарбування писанок використовували природні барвники рослинного походження. Наприклад, жовтий колір виготовляли з кори. Пізніш писанкарі почали використовувати здебільшого куповані барвники.

2. Матеріали, які необхідні для писанок.

Для писанок вибирають зазвичай курячі яйця, але можуть бути і гусячі, і страусині. Яйця, з яких потім виготовлятимуть писанки, миють в холодній воді. Після миття кладуть у тепле місце (колись клали на піч), щоб вони висохли. Деколи накривають теплою хустиною, щоб яйця залишалися теплими до того моменту, як почнуть писати на них писанкарські візерунки. Коли яйця теплі, віск краще лягає на поверхню шкарлупи.

Якщо для виготовлення писанок беруть гусячі яйця, то враховують те, що їхня поверхня гладша, ніж у курячих, і тому їх вимочують протягом години в ледь теплій воді, а потім витирають шматком вовни, щоб стерти верхній гладкий шар, тоді віск краще лягатиме на поверхню яйця.

3. Розпис воском.

Однією з найпоширеніших є воскова техніка розпису. Для виготовлення власне писанок яйця перед роботою трохи підігрівають. Потім беруть розтоплений бджолиний віск і заливають його в писака – металеву конусоподібну трубочку з дерев'яним держакком, потім майстерно наносять на яйця спочатку деталі орнаменту, що мають лишатися білими, далі яйця зафарбовують в жовтий колір. На жовтому тлі знову пишуть воском певні

елементи задуманого розпису, які мають мати жовтий колір, і знову опускають яйця в якусь темнішу фарбу, наприклад, червоного кольору. Нарешті, тло забарвлюють якоюсь темною фарбою, найчастіше чорною, коричневою чи вишневою.

Під час виготовлення писанок фарба має бути ледь тепла, щоб не розтопився нанесений воском попередній малюнок. Закінчивши процес фарбування, писанку підігрівають, щоб зняти нанесений на яйце віск або ставлять у череп'яній мисці в піч.

Для воскового розпису використовують, окрім писака, булавки, голки, шпильки, навіть цвяшки. Завдяки круглій голівці шпильками роблять штрихи з потовщенням на одному кінці, і з загостренням на протилежному.

4. Як розписувати яйце.

Лінії на яйці малюють в напрямі від себе. Спершу потрібно намалювати головні лінії, що визначають основні межі майбутнього орнаменту. Горизонтальні і вертикальні лінії або поля писанки залишаються білими, бо писані вони по ще не зафарбованій поверхні яйця. Тут же малюють і інші елементи орнаменту, які повинні залишитися білими. Далі йде підбір фарб від світлих кольорів до темних, в процесі розмальовування писанки. Як правило, після розпису білих візерунків яйце занурюють у жовту фарбу, і теж потім, коли вже жовта фарба добре пройде в шкарлупу, отримують ті елементи, які повинні бути жовтого кольору. Потім яйце зафарбовують у наступний колір і так далі – з дотриманням, як вже зазначалося, послідовного переходу від світлих тонів до темних. Розпис воском і фарбування повторюють стільки разів, скільки кольорів потрібно ввести в розпис, причому, щоразу занурюють яйце в темнішу фарбу. Фарба, в яку занурюють вже готову писанку, стає тлом для всіх попередніх візерунків.

5. Фарби для писанок. Барвники, якими зафарбовували писанки, поділяються на два види: природні і фабричні. Природні барвники можна легко виготовити в домашніх умовах.

Наприклад, жовту фарбу робили з вивареної яблуневої кори, з рослин дроку красильного (зановина), з шафрану, молодих бруньок вільхи або тополі, гречаної полови, горицвіту. Подекуди до відвару зілля, як і до відвару яблуневої кори додавали ще й галун і дрібку жовтої фарби. Оранжеву виготовляли з лушпиння цибулі. Червону виготовляли з польської кошинелі (дрібні комахи), кармазину, оленьчого рогу, з луски соняшникових зернят, додаючи до відвару «копервасу» – залізного купоросу. Зелену фарбу «зеленину» отримували з відвару житніх висівок та лушпиння зернят соняшника, полови конопляного насіння. Темно-коричневий барвник добували з відвару дубової кори, кори чорної вільхи або ягід чорного бозу. Чорну фарбу виварювали з лушпиння соняшникових зернят, додаючи до відвару «копервасу» – залізного купоросу.

У наш час використовують анілінові фарби. Необхідно знати спосіб їх приготування. Щоб зробити порошок для писанок, потрібна м'яка вода з річки або розтоплений лід. Спершу доводять до кипіння воду, засипають в воду відповідну фарбу, розмішують її і знімають з вогню. Коли фарба трохи вистигне, додають оцет, щоб вона краще проникала в поверхню яйця. Фарби готуються так: до 0,5 літра води додають 1 ст. ложку барвника (так розробляються усі кольори).

Процес зняття воску з писанок є кінцевим етапом у виготовленні. Раніше це відбувалося так: до керамічної миски складали багато виготовлених писанок, ставили миску в теплу нагріту піч. Як тільки писанки нагрівалися і віск починав стікати, їх обережно витирали ганчіркою. Коли писанки вже були обтерті від воску, їх натирали солониною, щоб вони ставали блискучими.

На сьогодні існує такий спосіб зняття воску з писанок: писанку підносять до вогню запаленої свічки і коли віск починає ріднути, обтирають яйце ганчіркою. Щоб закріпити фарбу і надати писанці блиску, покривають писанку тонким шаром лаку. Через два тижні писанку можна ще раз лакувати, вона буде більш блискуча.

Отож, виготовлення писанки складається з наступних дій. (ДОДАТОК 1).

1. Підготування яйця до малювання.

2. Розмітка поверхні яйця.
3. Нанесення воскового рисунку.
4. Фарбування.
5. Зняття воску.

6. Писанки, крашанки, дряпанки, мальованки.

Є ще один вид писанки, який виготовляється за цією ж технологією, але з деякими відмінностями — це білі писанки, тобто писанки з білим тлом.

Такі писанки починають писати не з білого кольору, а з жовтого. Яйце обробляють в оцтовому розчині і зафарбовують у жовтий колір. Всі контурні лінії в цих писанках жовті. Далі все робиться відповідно до взору і вже поданої технології. Коли писанка зафарбована в чорний (останній) колір, потрібно покрити воском всі місця, які мають бути на писанці найтемнішими (чорними). Після цього писанка піддається травленню. В давні часи це робилося за допомогою капустиного квасу. Писанка опускалася в капустиний квас і травилася 30 хв. Після цього яйце промивалося чистою водою і все тло на писанці ставало білим. Треба намагатися дуже добре покривати воском всі частинки малюнку, бо на чорному тлі не завжди видно не покриті воском місця, і квас може витравити й частинки малюнку. В наш час можна витравити писанку, не піддаючи її такому довгому процесу. Це робиться за допомогою розчину хлорного вибілювача: 2 стол. ложки «Білизни» на склянку води. Писанка вибілюється впродовж кількох секунд. Ці писанки доволі рідкісні, але особливо гарні.

За технікою виконання писанки поділяються на «**крапанки**» - яйця, вкриті кольоровими плямами на тлі іншого кольору; власне **писанки** – розписані за допомогою воску різними декоративними орнаментами; «**мальованки**» – розмальовані пензлем; «**крашанки**» – забарвлені лише одним тоном і «**скробанки**» – або ж «**дряпанки**». (ДОДАТОК 2).

Крашанки – дуже поширений вид великодніх писанок, які забарвлені лише одним тоном без всіляких прикрас.

Скробанки (шкръобанки) або шкрабанки, як правило, є одного кольору, переважно темного. Яйце зафарбовують в будь-який темний колір і гострим предметом, наприклад голкою або шилом, на ньому видряпують візерунок. Для скробанок брали переважно яйця з темною шкарлупкою, бо в них вона міцніша, ніж у білих. Скробанку робили на повних яйцях, і лише після того, як вона була готова, її або запікали, або видували.

Мальованки – це яйця розписані акварельними фарбами, гуашшю або спеціальним лаком, який продається нині у крамницях, за допомогою пензлика. Мальованки не є традиційними і не мають глибоких коренів, але багато дітей в школах, замість писанок на Великдень, малюють власне мальованки; на них переважають рослинні орнаменти.

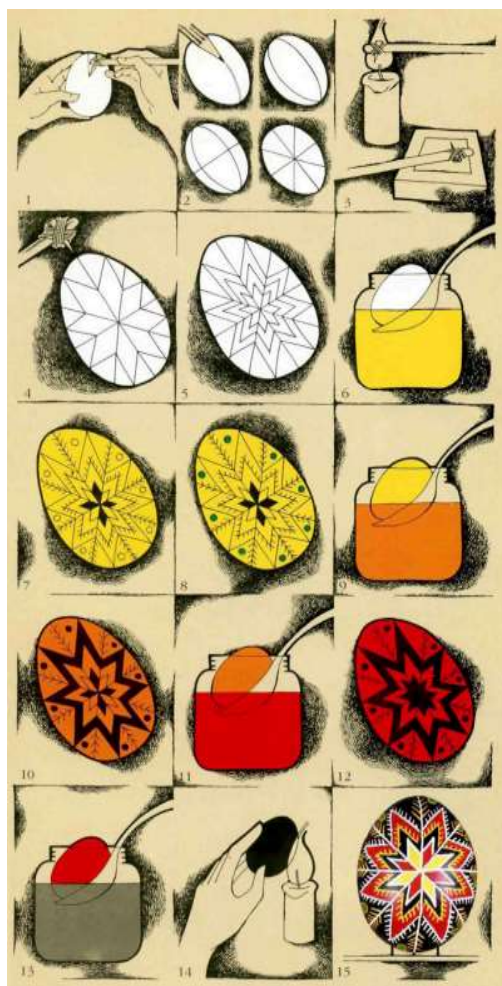
III. Підсумок заняття.

Перегляд виготовлених писанок. (ДОДАТОК 3).

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Манько В. Українська народна писанка. – Л.: Монастир Монахів Студитського Уставу. Видавничий відділ «Свічадо», 2001.
2. Троч С. К. Уроки образотворчого мистецтва 4(3) кл. – Т.: Навчальна книга – Богдан, 2007.

ДОДАТОК 1

Етапи виготовлення писанки

ДОДАТОК 2

Білі писанки

Дряпанка

Мальованка

Писанки

ДОДАТОК 3

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ БРОВАРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
БРОВАРСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ДИТЯЧИЙ ЕСТЕТИКО – НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР «КАМЕЛІЯ»

БІНАРНЕ ЗАНЯТТЯ

СВІТ У МОЇХ ДОЛОНЯХ

Вороніна Ольга Олександрівна,
керівник студії образотворчого
мистецтва «Колорит»,
керівник гуртка-методист

Тема. Світ у моїх долонях.

Бінарне заняття студії образотворчого мистецтва «Колорит» та гуртка «Основи ландшафтного дизайну».

Метою заняття є розвиток таких компетентностей:

пізнавальної – ознайомити вихованців гуртка із видами писанок та із особливостями створення ландшафтного дизайну на писанках;

практичної – навчити виготовляти писанки та мальованки і продовжити їх декорування в ландшафтному міні-макеті;

творчої – розвивати творчі здібності, логічне мислення, естетичні смаки та уміння;

соціальної – виховувати любов до природи і прекрасного та вміння поєднувати ландшафтний дизайн з народною творчістю; розвивати зорову пам'ять, фантазію.

Обладнання. Зразки дитячих робіт, присвячених великоднім святкам, писанки, крашанки, дряпанки, мальованки, звичайні яйця, фарби, писачки, віск, зразки розробок ландшафтного дизайну на писанках, гілочка ялівцю, туї західної, самшиту, сухоцвіти, соснова кора, клей дракон, пензлики, підставка для яйця і гарний настрій.

Перебіг заняття

I. Організаційна частина.

Організація дітей для проведення заняття.

II. Повідомлення теми та мети заняття.

Вступна бесіда.

Сьогодні заняття буде проходити у формі бінарного, тобто ми поєднаємо наші знання з писанкарства і дизайну, ознайомимося з особливостями створення ландшафтного дизайну на писанках.

Писанка дістала свою назву від слова «писати», а писати, це те саме, що «розписувати», «розмальовувати фарбами», «вкривати орнаментом». Назва «писанка» означає яскраво розмальоване яйце або яйце, зроблене з дерева чи глини. Здавна писанки розписували за допомогою писака, який виготовляли власноруч майстри-писанкарі. А сьогодні ми виконаємо писанку та створимо міні-макет на ній, використовуючи засоби ландшафтного дизайну.

Розписані яйця мають різноманітні назви залежно від місцевої традиції, техніки оздоблення, а саме: писанки (розписані воском, найчастіше чотириколірні), крашанки (одноколірні), мальованки (мальовані пензликом, здебільшого по дереву), крашанки-дряпанки (орнаменти видряпані по фарбованому яйцю гострим предметом), крашанки-галунки (по фарбованому яйцю нанесені одно- та різноколірні крапки). (ДОДАТОК 1).

Фарби для писанок

Барвники, якими зафарбовували писанки, поділяються на два види: природні і фабричні. Природні барвники можна легко виготовити в домашніх умовах. *А яким способом можна створити, приміром, жовту фарбу?*

Наприклад, жовту фарбу робили з вивареної яблуневої кори, з рослин дроку красильного (зановина), з шафрану, молодих бруньок вільхи або тополі, гречаної полови, горицвіту. Подекуди до відвару зілля, як і до відвару яблуневої кори додавали ще й галун і дрібку жовтої фарби. Оранжеву виготовляли з лушпиння цибулі. Червону фарбу виготовляли з польської кошinelі (дрібні комахи), кармазину, оленячого рогу, з луски соняшникових зернят, додаючи до відвару «копервасу» – залізного купоросу. Зелену «зеленину» отримували з відвару житніх висівок та лушпиння зернят соняшника, полови конопляного насіння. Темно-коричневий барвник добували з відвару дубової кори, кори чорної вільхи або ягід чорного бозу. Чорну фарбу виварювали з лушпиння соняшникових зернят.

У наш час використовують анілінові фарби. Необхідно знати спосіб їх приготування. Щоб зробити порошок для писанок, потрібна м'яка вода з річки або розтоплений лід. Спершу доводять до кипіння воду, засипають в воду

відповідну фарбу, розмішують її і знімають з вогню. Коли фарба трохи охолоне, додають оцет, щоб вона краще проникала в поверхню яйця. Фарби готуються так: до 0,5 літра води додають 1 ст. ложку барвника (так розробляються усі кольори).

Процес зняття воску з писанок є кінцевим етапом у виготовленні. Раніше це відбувалося так: до керамічної миски складали багато виготовлених писанок, ставили миску в теплу нагріту піч. Як тільки писанки нагрівалися і віск починав стікати, їх обережно витирали ганчіркою. Коли писанки вже були обтерті від воску, їх натирали солониною, щоб ставали блискучими.

На сьогодні існує такий спосіб зняття воску з писанок: писанку підносять до вогню запаленої свічки і коли віск починає ріднути, обтирають яйце ганчіркою. Щоб закріпити фарбу і надати писанці блиску, покривають писанку тонким шаром лаку. Через два тижні писанку можна ще раз лакувати, вона буде більш блискуча.

Матеріали, які необхідні для писанок.

Для писанок візьмемо звичайні білі курячі яйця. Спочатку підготовка: яйця миємо в холодній воді, витираємо серветкою та видуваємо вміст за допомогою компресора до акваріума.

Лінії на яйці малюють в напрямі від себе. Спершу потрібно намалювати головні лінії, що визначають основні межі майбутнього твору. Горизонтальні і вертикальні лінії або поля писанки залишаються білими, бо писані вони по ще не зафарбованій поверхні яйця. Тут же малюють і інші елементи орнаменту, які мають залишитися білими. Далі йде підбір фарб від світлих кольорів до темних, в процесі розмальовування писанки. Як правило, після розпису білих візерунків яйце занурюють у жовту фарбу і, коли вона добре пройде в шкарлупу, отримують ті елементи, які повинні бути жовтого кольору. Потім яйце зафарбовують у наступний колір і так далі – з дотриманням, як вже зазначалося, послідовного переходу від світлих тонів до темних. Розпис воском і фарбування повторюють стільки, скільки кольорів потрібно ввести в

зображення, щоразу занурюють яйце в темніший колір. Фарба, в яку занурюють вже готову писанку, стає тлом для всіх попередніх візерунків

Далі, вже за відомою нам технологією готуємо писанку для ландшафтного зображення. Наносимо олівцем на поверхню яйця довільний план парку. Далі використовуємо воскову техніку розпису. (ДОДАТОК 2). Беремо розтоплений бджолиний віск і заливаємо його в писак – металеву конусоподібну трубочку з дерев'яним держаклом, потім майстерно наносимо на яйця спочатку складові ландшафтного парку, що мають лишатися білими, далі яйця фарбуємо в жовтий колір. На жовтому тлі знову пишемо воском певні елементи задуманого плану, які повинні мати жовтий колір, наприклад, дерева восени і знову опускаємо яйця в темнішу фарбу, наприклад, червоного кольору. Нарешті, тло забарвлюється темною фарбою, найчастіше чорною і коричневою.

Під час виготовлення писанок фарба має бути ледь тепла, щоб не розтопився нанесений воском попередній малюнок. Закінчивши процес фарбування, писанку підігріваємо, щоб зняти нанесений на яйце віск.

Для воскового розпису використовують, окрім писака, булавки, голки, шпильки, навіть цвяшки. Завдяки круглій голівці шпильками можна зробити штрихи з потовщенням на одному кінці, і з загостренням на протилежному, приміром, для зображення доріжок.

III. Формування вмінь та навичок дітей.

Практична робота.

Отож, виготовлення писанки як мініатюрного художнього твору в поєднанні з ландшафтним дизайном складається з наступних дій.

1. Підготування яйця до малювання.
2. Розмітка поверхні яйця.
3. Нанесення воскового рисунку.
4. Фарбування.
5. Зняття воску.

А тепер добавимо рослини на писанку. Для цього прорізуємо з одного боку писанки отвір манікюрними ножицями. Потім наливаємо всередину клей

дракон і формуємо ландшафтну композицію. Клеїмо маленьку гілочку з ялівцю, туї західної, самшиту та сухоцвіти. Наприкінці мульчуємо (декоруємо) основу корою сосни. (ДОДАТОК 3,4).

Ознайомлення з хвойними рослинами.

Отож, маємо декоративні рослини, що складають композицію даної писанки. *Які ж це рослини і їх характерні ознаки?* Тож дізнаємося про хвойні, адже вони є основою для більшості композицій ландшафтного проектування та, зрештою, і використані в даному міні-макеті.

Хвойні – це найчисельніші і найпоширеніші сучасні голонасінні рослини. За зовнішнім виглядом — це дерева і куці різних розмірів: від карликових сосен (0,5 м) до гігантських дерев (секвоя — 100 м).

Хвойні рослини здавна використовуються для озеленення садів і парків. Їх відносять до вічнозелених рослин, вони зберігають декоративність в зимовий час. Догляд за хвойними порівняно не складний, а використовуються вони в різних композиціях: для створення живоплотів, в поодиноких і групових насадженнях, в міксбордерах, а також для контейнерного озеленення. Навіть одне вдало розміщене хвойне дерево може повністю змінити і покращити вигляд саду.

Що нам відомо про тую західну? Це – вічнозелений великий чагарник з дуже вузькою правильною конусоподібною кроною і вертикальними, дуже густорозташованими гілками. Роста повільно, річний приріст заввишки 10 см, завширшки 4 см. Доросла рослина досягає 4-6 м висоти і 1-1,8 м ширини. Хвоя зелена, луската, часта. Смарагд особливо вигідно відрізняється від інших форм тим, що хвоя не коричневіє взимку, а залишається зеленою. Це сприяє вибору цієї форми для посадки її на передньому плані. Шишки коричневі, рідкісні, довгасто-яйцеподібні, завдовжки близько 1 см. До ґрунтів туя не вимоглива, але краще росте на родючих суглинках, може переносити сухість ґрунту та надмірне зволоження. Світлолюбна, але може переносити тінь. Морозо- і вітростійка, виносить міські умови. Рекомендується для групових та поодиноких посадок. Доречна в алеях і живоплотах.

Ялівці – неймовірно цікава своїм різноманіттям група декоративних хвойних рослин. Є в ній і ліліпути заввишки не більше 30 см, і досить великі чагарники – більше 2 м. На сьогоднішній день налічується близько 70 видів ялівців і десятки різних декоративних форм. Розібратися в такому різноманітті іноді складно навіть досвідченому садівнику: для цього необхідно знати їх біологічні особливості, а також прийоми агротехніки.

Всі ялівці (*Juniperus*) можна умовно розділити на 2 великі групи: з лускоподібний хвоєю (наприклад, м. лускатий, м. китайський) і з голкоподібною (наприклад, м. сибірський, м. звичайний). Чому умовно? Оскільки, деякі з них мають ту й іншої форму хвої, залежно від сорту, віку і навіть статі.

Види ялівців: ялівець звичайний (*J. comm'nis*), ялівець козацький (*J. sabina*), ялівець лускатий (*J. squamata*), ялівець горизонтальний (*J. horizontalis*), ялівець китайський (*J. chinensis*), ялівець віргінський (*J. virginiana*), ялівець сибірський (*J. sibirica*).

Кращий час для посадки ялівців у квітні-травні або жовтні. Рослини із закритою кореневою системою, можна висаджувати в будь-який час, створивши їм умови затінку і поливу.

У ландшафтному дизайні саду ялівці знаходять широке застосування у зв'язку з багатством існуючих форм і різноманітністю забарвлення хвої. Так, наприклад, невисокий, розлогий кущ буде вельми ефектний біля основи альпійської гірки, а карликові види вдало вписуються в зарості вересів і ерік.

Сланкі форми ялівців, а висота їх, як правило, менше 1 м, підходять для створення незвичайного бордюру-газону вздовж доріжки. Зовсім низькі види (01 – 05 м) будуть чудово сприйматись в рокарії, особливо це стосується ялівцю лускатого, який любить сонце, хороший дренаж і чудово виглядає на тлі каменів.

А на задньому плані зазвичай висаджують високі колоноподібні екземпляри із зеленою або блакитною хвоєю, що створює перспективу «блакитних далей».

Але не всі садові квіти люблять близьке сусідство ялівців. Такі рослини як троянди, клематиси і піонії необхідно садити на відстані не менше 2 м від хвойників. Зате для високого квітучого рододендрона ялівець з широкою кроною буде ідеальним тлом.

Проміжки між хвойниками найкраще задернити, мульчувати або робити відсіпання декоративною крихтою. Для задерніння можна використовувати різні ґрунтопокривні рослини. Краще, якщо це будуть вічнозелені рослини (чебреці, ломикамені, повзучі очитки, моховинки, живучки та ін), так як вони будуть створювати фон і перешкоджати появі бур'янів. Ту ж місію виконують мульча і відсіпання. Мульчувати можна торфом, хвойним опадом, горіховою лушпинням, подрібненої корою.

У зимовому пейзажі ялівці, як і будь-які хвойники, грають сольну партію, але, звичайно, лише в тому випадку, якщо вони не потребують зимового накриття.

Посадивши ялівці в саду, можна не тільки створити вдалі колірні плями в загальній композиції, створити вигідне тло для квітучих рослин, але і вирішити певні практичні завдання – укріпити схили, зробити живопліт і навіть отримати лікарську сировину: шишкоягоди ялівцю використовуються в народній медицині.

IV. Підсумок заняття.

Перегляд виготовлених писанок поєднаних із ландшафтним дизайном.

Отож, сьогодні ми ознайомились із видами писанок та із особливостями створення ландшафтного дизайну на писанках; навчилися виготовляти писанки та мальованки і задекорували ландшафтним міні-макетом; розширили вміння поєднувати ландшафтний дизайн з народною творчістю. (ДОДАТОК 5).

Бібліографія

1. Манько В. Українська народна писанка. – Л.: Монастир Монахів Студитського Уставу. Видавничий відділ «Свічадо», 2008.
2. pysankar.org.ua
3. plants-club.ua

Білі писанки

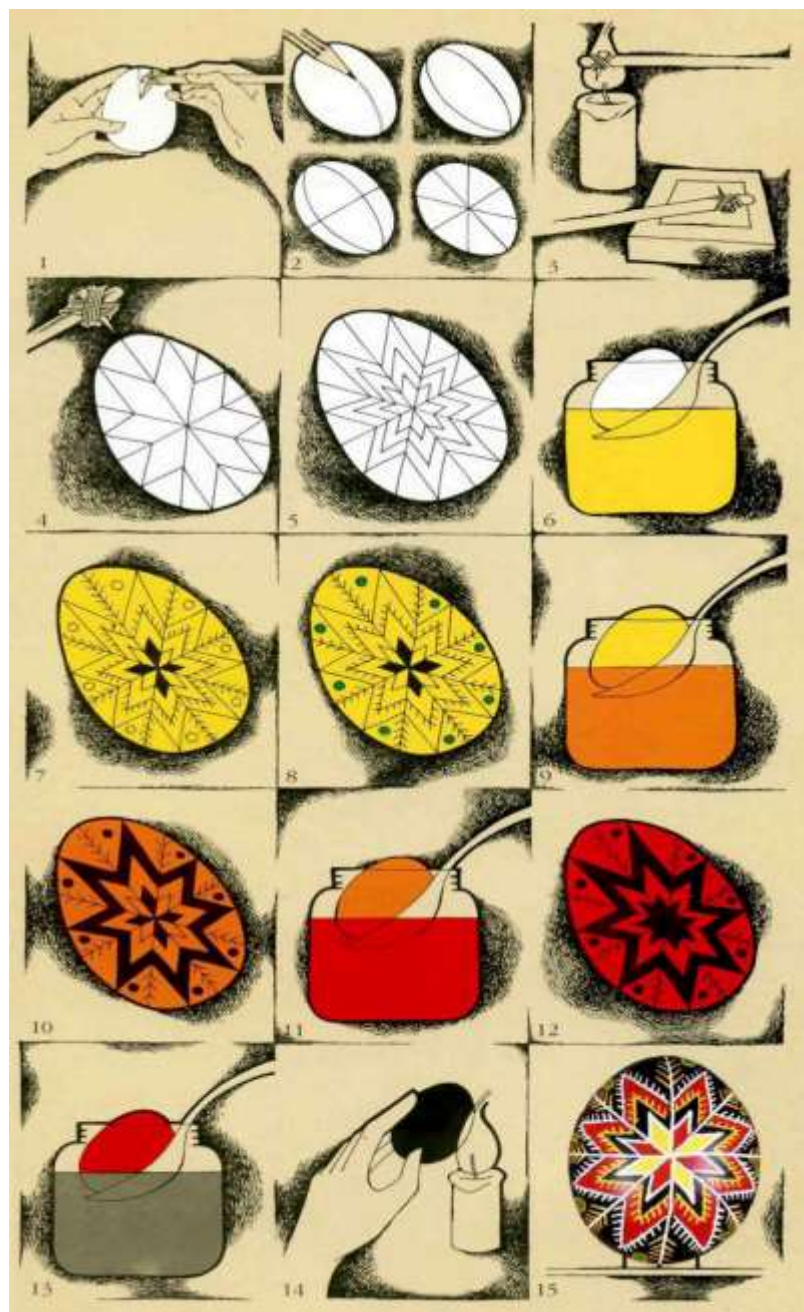
Дряпанка

Мальованка

Писанка, орнамент
«Козачі леведи». Одещина.

Етапи виготовлення писанки

Матеріали, необхідні для написання писанки

Свічка і писачок

Біле яйце

*Компресор для акваріума допомагає
видути вміст яйця*

Клей дракон

Гілочки хвойних рослин

Соснова кора

ДОДАТОК 4

Процес створення писанок з ландшафтним дизайном

ДОДАТОК 5

Приклади ландшафтного дизайну на писанках

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ БРОВАРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
БРОВАРСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ДИТЯЧИЙ ЕСТЕТИКО – НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР «КАМЕЛІЯ»

МАЙСТЕР-КЛАС

ЛІПЛЕННЯ ТВАРИН З ВИКОРИСТАННЯМ ПЛАСТИЛІНУ І КАШТАНІВ

Вороніна Ольга Олександрівна,
керівник студії образотворчого
мистецтва «Колорит»,
керівник гуртка-методист

Тема. Ліплення тварин з використанням пластиліну і каштанів.

Компетентності:

пізнавальна – розвивати уміння передавати пропорційні особливості будови різних тварин;

практична – навчити дітей ліпити виріб з кількох частин, правильно поєднувати їх в одне ціле, опанувати нову техніку використання каштанів у ліпленні;

творча – розвинути творчі здібності, виховувати уважність, вміння доводити роботу до завершення; вдосконалювати навички ліплення, формування їх естетичних смаків;

соціальна – створити ситуації позитивних емоційних переживань та особистісне самовизначення.

Обладнання. Аркуш кольорового картону, каштани, пластилін, дощечка для ліплення, стеки, гарячий клей, зразки дитячих робіт.

Перебіг заняття

I. Організаційна частина.

Організація дітей та повідомлення теми і мети заняття.

II. Робота над темою заняття.

1. Вступна бесіда.

Пластилін – дивовижний матеріал, подружитися з ним дуже просто. Це матеріал для творчості та втілення ваших дитячих фантазій. Вдосконалення творчих здібностей, розвиток дрібної моторики, терплячості та наполегливості – далеко не всі переваги ліплення виробів з пластиліну! Сьогодні ми вирушимо у пластилінову мандрівку та зліпимо тваринок. Підключивши фантазію, уяву з допомогою пластиліну легко створимо тематичний виріб. У нашому творчому процесі буде необхідний додатковий матеріал – каштани. Тваринки, яких ми поліпимо сьогодні дуже прості у виготовленні.

2. Практична робота. Створення тварини керівником.

Напевно, кожен з вас має свого улюбленця з тваринного світу. Але, я думаю, та тваринка, яку ми сьогодні зліпимо подобається усім. Відгадайте-но хто добродушніший превеликий мешканець теплих країн? Звичайно це - слон.

Слон має хобот, слон має хвіст,
Слон має масу, слон має ріст,
Слон бува сірий, бува голубий,
Він на малюнках дитячих такий.
Слон може плавати і у футбол грати,
Це про слона ви повинні теж знати,
Є у слонів ще два білих бивні,
Слони тварини красиві і дивні.
Може хтось з вас про них знає більше,
В мене ж такий про слона вийшов віршик.

(Кріпакос)

Отож, нам необхідно взяти пластилін синього кольору і стеком нарізати на десять маленьких частин. *(Керівник студії показує як це зробити).*

Далі ми беремо два великих каштани і скріплюємо невеликою кількістю пластиліну. Обліплюємо обидва каштани синім пластиліном, аби утворилась велика кулька. Це буде тулуб слона. (ДОДАТОК 1).

Далі ліпимо чотири м'ячики менші тулуба у разів п'ять. Це ноги слона, тож прикріплюємо тепер до тулуба, роблячи ступні плоскими. *(Керівник показує).*

А тепер спробуйте відгадати, далі деталь будемо ліпити, прослухавши загадку:

З дитинства годує і поїть слона,
Працює невтомно, як робот.
Тут відповідь правильна тільки одна:
Це – ... (хобот)

(Ігор Січовик)

(Діти відгадують).

Отож, ліпимо продовгуватий овальну форму. Витягуємо її з тоншого боку, аби отримати хобот слона. Тепер способом притирання прикріплюємо цю деталь на тулубі так саме на тулубі. Там буде мордочка слона. *(Демонструє керівник).*

Наступним ліпимо вуха слона. Це два великих плоских кружечки синього кольору і менші два – червоного. Накладаємо менші на більші овали та міцненько притискаємо. Знову ж кріпимо на тулуб, неподалік від хобота. *(Керівник демонструє, звертаючи увагу дітей на деталі та техніку виконання).*

Робимо очі, бивні з білого пластиліну, хвостик та прикріплюємо.

Аби вся фігура трималась надійно, гарячим клеєм фіксуємо весь виріб до аркушу картону. Дотримуємося техніки безпеки. Тепер можемо доліпити слонику і шапочку, за бажанням, і фрукти в хоботі, а можливо і пензля, адже знаємо, що деяких слонів навіть вчать малювати. Вони дуже розумні тваринки.

Ось такий чудовий слоник у нас створений. (ДОДАТОК 2).

3. Етапи створення. Практична робота дітей.

Отож, я нагадаю послідовність виконання роботи і кожен спробує зробити власний шедевр:

- обліплюємо два каштани;
- чотири кружальця для ступнів ліпимо;
- створюємо хобот;
- з'єднуємо з туловищем способом притирання;
- ліпимо вухі: два кружальця синього та червоного кольору;
- очі, бивні, хвостик;
- закріплюємо на картоні, користуючись гарячим клеєм;
- додаємо деталі за бажанням.

Діти починають створювати слоника за отриманими вказівками та з того знання, що розповів керівник. (ДОДАТОК 4).

III. Підсумок заняття.

Отож, діти подивімось, які красиві у вас вироби. Які різні та неповторні слоники. (ДОДАТОК 4).

Давайте згадаємо як ми створювали цей виріб. Що вам найбільше сподобалось у процесі ліплення? Кого б ви ще хотіли зліпити?

Я покажу вам ще декілька інших виробів, створених з пластиліну і каштанів. *(Керівник демонструє зразки зліплених тваринок)*. (ДОДАТОК 5).

Тож вдома ви можете продовжити цю тему, створивши власний виріб, зліпивши одну із запропонованих тваринок або власну пропозицію внести. А на наступному занятті у вас буде нагода розповісти про те, як ви зліпили ту чи іншу тваринку. Дякую вам за старання та уважність.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Яришева Н.Ф. Методика ознайомлення дітей з природою. – К.: Вища школа. – 1993, – С. 151 – 152.
2. <http://ditu.com.ua/>.
3. <http://kidmade.com.ua/>
4. <http://poradu.pp.ua/>

ДОДАТОК 1

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

ДОДАТОК 2

Слон у різних проєкціях

ДОДАТОК 3

ДОДАТОК 4

Створені слоненята гуртківцями

Приклади створення з каштанів і пластиліну інших тварин

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ БРОВАРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
БРОВАРСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ДИТЯЧИЙ ЕСТЕТИКО – НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР «КАМЕЛІЯ»

ТРАФАРЕТНЕ МАЛЮВАННЯ

Вороніна Ольга Олександрівна,
керівник студії образотворчого
мистецтва «Колорит»,
керівник гуртка-методист

Тема: Трафаретне малювання.

Компетентності:

пізнавальна – ознайомлення з основними поняттями та знаннями, які стосуються трафаретного малювання;

практична – оволодіння уміннями та навичками трафаретного малювання;

творча – розвиток творчих здібностей, просторової уяви та фантазії вихованців, формування їх естетичних смаків;

соціальна – розуміння принципів збалансованого розвитку гармонійного середовища, створення ситуацій позитивних емоційних переживань, особистісне самовизначення та творчий розвиток.

Обладнання: аркуш паперу, фарби гуаш, пензлі, спонжик, серветка, склянка з водою, трафарети.

Перебіг заняття

I. Організаційний момент – Вітання.

Підготовка матеріалів до роботи.

Організація гуртківців для проведення заняття.

II. Актуалізація опорних знань.

Гуртківці, згадаємо, які кольори є основні, а які доповнюючі?

Діти, які техніки малювання ви знаєте?

А які вже використовували?

Що вас найбільше вразило у техніках малювання?

Діти, чи доводилось вам самостійно малювати по трафаретах? І як ви думаєте, що означає поняття «трафарет»?

III. Вивчення нового матеріалу.

Трафаретне малювання виникло ще в стародавні часи, коли робили наскельні малюнки за допомогою долоні і фарби. Це найпростіший спосіб такого малювання. (ДОДАТОК 1).

А вже пізніше родовиті жителі Греції та Риму прикрашали стіни й стелі власних осель за допомогою орнаментальних і сюжетних фресок.

Тепер же художники знайшли нові способи вражати своїм мистецтвом, взявши за основу трафаретне малювання.

Трафарет (італ. traforetto, від traforo – проколювання) – пристрій для формування живописного зображення орнаменту, яке розраховане на багаторазове повторення мотиву. Використовується при трафаретному друці в художній вишивці, у текстильному та паперовому виробництві, інколи для декорування керамічних виробів.

Але, якщо говорити про створення власноруч, то трафарет – вирізаний ескіз якого-небудь мотиву або малюнка, що багаторазово використовується. Щоб уникнути постійного повторення малюнка він і був винайдений.

Трафаретне малювання – це використання вирізаного ескізу, який прикладений до певної поверхні та нанесення на цей ескіз будь-якої фарби. Таким чином утворюється запланований малюнок.

Використовуючи такий спосіб малювання, художнику легко створити ту кількість повторених елементів, які заплановані в ескізі. Приміром, якщо це складний малюнок, то звісно легше його повторити, роблячи саме таким способом. Такі малюнки, приміром, можна наносити на предмети інтер'єру, на стіни і навіть підлогу.

Малюнки та орнаменти можуть бути різними – це і красиво накреслені букви алфавіту, і різні рослини, трафарети тварин, і навіть цілі сюжети.

Використовуються трафарети як прикраса певних предметів чи площин.

IV. Продовження теми.

Існує ще цікавий спосіб нанесення малюнків-трафаретів на папір за допомогою фруктів та овочів. І це дуже просто! На фруктах чи овочах спеціальним інструментом або ж звичайним гострим предметом, звісно з допомогою дорослих вирізається певна форма трафарету.

За допомогою фруктів і овочів можна створювати й абсолютно несподівані малюнки. (ДОДАТОК 2).

Наприклад, пекінська капуста або листя селери, стануть в пригоді для малювання троянди! Капусту у такому разі варто розрізати навпіл і взяти половину та нанести фарбу на поверхню і придавити до паперу.

За допомогою броколі можна зобразити дерева. Принт, нанесений перцем, нагадує конюшину.

Та найуніверсальнішим овочем, за допомогою якого можна намалювати будь-що, є картопля! Достатньо розрізати картоплину навпіл і вирізьбити на її половинці те, що хочем перенести на папір, тканину чи іншу основу. Але все це виконувати варто дуже обережно.

V. Практична робота.

Отож для виконання теми сьогоднішнього заняття ми скористаємось трафаретами фабричними. Хоч, діти, як ви зрозуміли за бажанням можна створити власний трафарет. (ДОДАТОК 3).

Етапи виконання.

1. Беремо акварельний аркуш паперу А-4 і на нього приклеюємо трафарет. Оскільки нижня частина трафарету липка, то він надійно фіксується на папері.

2. За допомогою спонжика, але можна і пензлик використати наносимо фарбу, але не рідку, щоб отримати чіткий малюнок. Фарба гуаш має бути злегка густувата. Якщо немає фарби, то можна просто фломастерами обвести і замалювати всередині.

3. По всіх елементах трафарету, по його прорізаних частинах щільно замальовуєм поверхню фарбою. Це дає можливість отримати гарний малюнок.

4. Роботу залишаємо до повного висихання фарби.

5. Дуже уважно та обережно приймаємо трафарет.

6. Створений чудовий сюжет за бажанням можна домальовувати або залишити як є. (ДОДАТОК 4).

VI. Підсумок заняття.

Отож, маємо чудовий результат! (ДОДАТОК 5).

Діти чи сподобалось вам таке заняття?

Що нового ви дізнались?

Чи виникло у вас бажання створити трафарети за своєю фантазією?

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Галина Сотська, Тетяна Шмельова. Словник мистецьких термінів. - Херсон: Видавництво «Стар», 2016.-52 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. <https://irren.com.ua/>
2. <https://core.ac.uk/>
3. <https://uk.wikipedia.org/>
4. <https://his.ua/article>

ДОДАТОК 1

Наскельні малюнки в Індонезії

ДОДАТОК 2

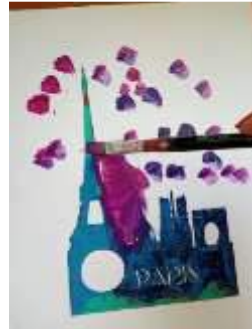
Малюнки-трафарети з овочів та фруктів

ДОДАТОК 3

ДОДАТОК 4

Нанесення малюнка за допомогою трафарету

